

Rezultati epidemiološkega spremljanja poliovirusov v odpadni vodi v Sloveniji

V Sloveniji smo v letu 2024 pričeli z epidemiološkim spremljanjem poliovirusov v odpadni vodi. Odvzem vzorcev odpadne vode se izvaja enkrat na vsake tri mesece na izbranih komunalnih čistilnih napravah. Spremljanje se izvaja skladno z [Načrtom epidemiološkega spremljanja poliovirusov v odpadni vodi v Sloveniji](#).

V Sloveniji je bil zadnji primer otroške paralize zabeležen leta 1978. Zato je namen epidemiološkega spremljanja poliovirusov v odpadni vodi v Sloveniji odkrivanje morebitnega ponovnega vnosa poliovirusov v državo.

Rezultati spremljanja

Sestavljeni vzorec (za območje)	Rezultat									
	4. 3. in 5. 3. 2024	3. 6. in 4. 6. 2024	2. 9. in 3. 9. 2024	2. 12. in 3. 12. 2024	3. 3. in 4. 3. 2025	2. 6. in 3. 6. 2025	1. 9. in 2. 9. 2025	1. 12. in 2. 12. 2025	2. 3. in 3. 3. 2026	1. 6. in 2. 6. 2026
Osrednjeslovenska – Ljubljana ¹	negativen	negativen	negativen	negativen	negativen	negativen	negativen	negativen	negativen	negativen
Osrednjeslovenska – ostalo ²	negativen	negativen	negativen	negativen	negativen	negativen	negativen	negativen	negativen	SL1** (CČN Kranj)
Primorska ³	negativen	negativen	negativen	negativen	negativen	SL3* (CČN Nova Gorica)	negativen	negativen	negativen	negativen
Celjsko- Novomeško ⁴	negativen	negativen	negativen	negativen	negativen	negativen	negativen	negativen	negativen	negativen
Vzhodna Slovenija ⁵	negativen	negativen	negativen	negativen	negativen	negativen	negativen	negativen	negativen	SL1** (CČN Maribor)

¹ CČN Ljubljana; ² CČN Domžale-Kamnik, CČN Kranj, CČN Trbovlje, CČN Litija in Šmartno pri Litiji, CČN Zagorje; ³ CČN Koper, CČN Nova Gorica, CČN Postojna;

⁴ CČN Celje, CČN Šaleške doline, CČN Novo mesto, CČN Brežice; ⁵ CČN Maribor, CČN Murska Sobota, CČN Slovenj Gradec.

Interpretacija rezultatov

V spremljanje je vključenih 16 večjih komunalnih čistilnih naprav iz vseh statističnih regij Slovenije, v katere se steka odpadna voda 34,2 % prebivalcev Slovenije. Do vključno junija 2026 **nismo dokazali prisotnosti poliovirusov** v vzorcih odpadne vode, z izjemo *vzorca odpadne vode Centralne čistilne naprave (CČN) Nova Gorica (iz sestavljenega vzorca Primorska), v katerem je bila junija 2025 dokazana prisotnost cepilnega poliovirusa podobnega Sabinovemu tipu 3 (SL3) ter **vzorca odpadne vode CČN Kranj (iz sestavljenega vzorca Osrednjeslovenska – ostalo) in vzorca odpadne vode CČN Maribor (iz sestavljenega vzorca Vzhodna Slovenija), v katerih je bila junija 2026 dokazana prisotnost cepilnega poliovirusa podobnega Sabinovemu tipu 1 (SL1).

Sabinovi poliovirusi se uporabljajo v oralnih cepivih proti otroški paralizi (OPV). OPV se še vedno množično uporablja v nacionalnih programih rutinskega cepljenja v številnih državah izven Evrope (predvsem v Aziji in Afriki). Cepilne Sabinove in Sabinu podobne polioviruse zato lahko pogosto odkrijemo v populaciji in v odpadni vodi, kjer se OPV uporablja pri rutinskem cepljenju oziroma v odpadni vodi na območjih kjer so (bile) prisotne pred kratkim cepljene osebe, ki izločajo te viruse. Prisotnost SL3 in SL1 v odpadni vodi na območju CČN Nova Gorica, CČN Kranj in CČN Maribor, ne predstavlja tveganja za javno zdravje in **dodatni ukrepi niso potrebni**. Dokazuje pa, da imamo v Sloveniji zelo občutljiv in dobro delujoč sistem epidemiološkega spremljanja poliovirusov v odpadni vodi.

Ob zaznavi SL3 na območju CČN Nova Gorica junija 2025 je bilo izvedeno izredno spremljanje 17. 6. 2025 in 23. 6. 2025, ob zaznavi SL1 na območju CČN Kranj in CČN Maribor junija 2026 pa 8. 6. 2026 in 15. 6. 2026. Prisotnost poliovirusa v vzorcih odpadne vode iz izrednega spremljanja ni bila potrjena. To nakazuje, da osebe cepljene z OPV, na območju CČN Nova Gorica, CČN Kranj in CČN Maribor niso več izločale virusa SL3 oziroma SL1 ali pa se niso več zadrževale na tem območju.

Pripravili:

- Oddelek za spremljanje nalezljivih boleznih, NIJZ
- Oddelek za javnozdravstveno mikrobiologijo, NLZOH

Ljubljana, 1. julij 2026